

**Udlændinge- og
Integrationsministeriet**

Evaluering af positivlisten for faglærte

OKTOBER 2021

Indhold

Indledning.....	2
<i>Kort om positivlisten for faglærte.....</i>	<i>2</i>
<i>Rammerne for evalueringen.....</i>	<i>2</i>
Nøgletal for positivlisten for faglærte	3
<i>Antal tilladelser og fordeling på stillingsbetegnelser og nationalitet</i>	<i>3</i>
<i>Lønniveau for positivlisten for faglærte</i>	<i>5</i>
Administrationen af positivlisten for faglærte	8
<i>AUB-kravet.....</i>	<i>8</i>
<i>Høring af de Regionale Arbejdsmarkedsråd.....</i>	<i>8</i>
<i>Sagsbehandlingstid.....</i>	<i>8</i>
Input fra arbejdsmarkedets parter	10
<i>AUB-kravet.....</i>	<i>10</i>
<i>Listen over stillinger på minimum faglært niveau</i>	<i>10</i>
<i>Fast track</i>	<i>11</i>
Afrunding.....	12

Indledning

Positivlisten for faglærte trådte i kraft den 1. juli 2020. Den nye ordning er en udmøntning af aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet om finansloven for 2020. Det fremgår af aftalen, at ordningen skal evalueres årligt de første fem år. Dette er den første evaluering af ordningen.

Kort om positivlisten for faglærte

Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) kan efter udlændingelovens § 9 a, stk. 2, nr. 2, meddele opholdstilladelse til en udlænding, der har indgået aftale eller fået tilbud om ansættelse i visse stillinger på minimum faglært niveau hos en arbejdsgiver, som på tidspunktet for afgørelse havde en måluddannelsesratio for det senest opgjorte bidragsår og ikke skulle betale merbidrag. Det er således alene arbejdsgivere, der lever op til deres samfundsmæssige pligter for uddannelse af elever, der kan gøre brug af ordningen. Listen over stillinger på minimum faglært niveau fremgår af bilag 1 til udlændingeloven.

Rammerne for evalueringen

Udlændinge- og Integrationsministeriets departement har forud for udarbejdelse af evalueringen afholdt møder med repræsentanter for arbejdsmarkedets parter samt SIRI med henblik på at undersøge opfattelsen af ordningen, herunder ordningens brugbarhed, eventuelle implementeringsvanskeligheder og mulige ændringsforslag. Derudover har SIRI bidraget med statistiske oplysninger om brugen af ordningen. Evalueringen bærer præg af, at alene 32 personer er meddelt opholds- og arbejdstilladelse efter positivlisten for faglærte fra juli 2020 til og med august 2021. Det statistiske grundlag er således ikke så stort.

Nøgletal for positivlisten for faglærte

Antal tilladelser og fordeling på stillingsbetegnelser og nationalitet

Tabel 1. Antal førstegangsansøgninger efter positivlisten for faglærte, 2020-2021*

År	Måned	Ansøgning	Tilladelse	Afslag
2020	Maj – december	106	9	32
2021*	Januar	19	4	3
	Februar	14	3	6
	Marts	12	4	10
	April	27	4	22
	Maj	18	.	7
	Juni	34	5	7
	Juli	28	2	6
	August	21	1	10
Total		279	32	103

* Tallene for 2021 er foreløbige

Anm.: Generelt bemærkes, at de statistiske oplysninger er behæftet med usikkerhed, da udlændingssystemerne er opbygget som journaliserings- og sagsstyringssystemer og ikke som egentlige statistiksystemer. Endvidere bemærkes, at der er tale om antal sager og ikke personer. Det betyder, at den samme person kan indgå flere gange over tid i forbindelse med en ny ansøgning.

Kilde: Styrelsen for International Rekruttering og Integration

Tabel 2. Antal førstegangstilladelser efter positivlisten for faglærte fordelt efter ansøgerens nationalitet, 2020-2021*

Nationalitet	Tilladelse
Ukraine	5
Thailand	2
Sydkorea	2
Storbritannien	2
Nordmakedonien	2
Indonesien	2
Indien	2
Argentina	2
Chile	2
Øvrige	11
Total	32

* Tallene for 2021 er foreløbige og til og med august 2021

Anm.: Generelt bemærkes, at de statistiske oplysninger er behæftet med usikkerhed, da udlændingssystemerne er opbygget som journaliserings- og sagsstyringssystemer og ikke som egentlige statistiksystemer. Endvidere bemærkes, at der er tale om antal tilladelser og ikke personer. Det betyder, at den samme person kan indgå flere gange over tid i forbindelse med en ny ansøgning.

Kilde: Styrelsen for International Rekruttering og Integration

Tabel 3. Antal førstegangstilladelser efter positivlisten for faglærte fordelt efter ansøgerens stillingsbetegnelse, 2020-2021*

Stillingsbetegnelse	Tilladelse
Kok	11
Tømrer	4
Konditor	3
Entreprenørmaskine-/Landbrugsmaskine-mekaniker	3
Social- og sundhedsassistent	3
Murer	2
Bygningsmaler	2
Rejse/VVS-montør	1
Bogholder	1
Svejser	1
Møbelsnedker	1
Total	32

* Tallene for 2021 er foreløbige og til og med august 2021

Anm.: Generelt bemærkes, at de statistiske oplysninger er behæftet med usikkerhed, da udlændingssystemerne er opbygget som journaliserings- og sagsstyringssystemer og ikke som egentlige statistiksystemer. Endvidere bemærkes, at der er tale om antal tilladelser og ikke personer. Det betyder, at den samme person kan indgå flere gange over tid i forbindelse med en ny ansøgning.

Kilde: Styrelsen for International Rekruttering og Integration

Tabel 4. Antal førstegangstilladelser efter positivlisten for faglærte fordelt efter virksomhedens branche, 2020-2021*

Branche	Tilladelse
Restaurant (561010)	7
Hoteller (551010)	3
Generelle offentlige tjenester (841100)	3
Anden detailhandel fra ikke-specialiserede forretninger (471900)	2
Opførelse af bygninger (412000)	2
Tømrer- og bygningsnedkervirksomhed (433200)	2
Malerforretning (433410)	2
Forberedende byggepladsarbejder (431200)	1
Anden restaurationsvirksomhed (562900)	1
Caféer, værtshuse, diskoteker mv. (563000)	1
Gennemførelse af byggeprojekter (411000)	1
Fremstilling af metalkonstruktioner og dele heraf (251100)	1
Fremstilling af kommunikationsudstyr (263000)	1
Murere (439910)	1
Dyrkning af grøntsager og meloner, rødder og rodknolde (011300)	1
Fremstilling af maskiner til føde-, drikke- og tobaksvareindustrien (289300)	1
Fremstilling af plastemballage (222200)	1
Engroshandel med kontormøbler (466500)	1

Total	32
--------------	-----------

* Tallene for 2021 er foreløbige og til og med august 2021

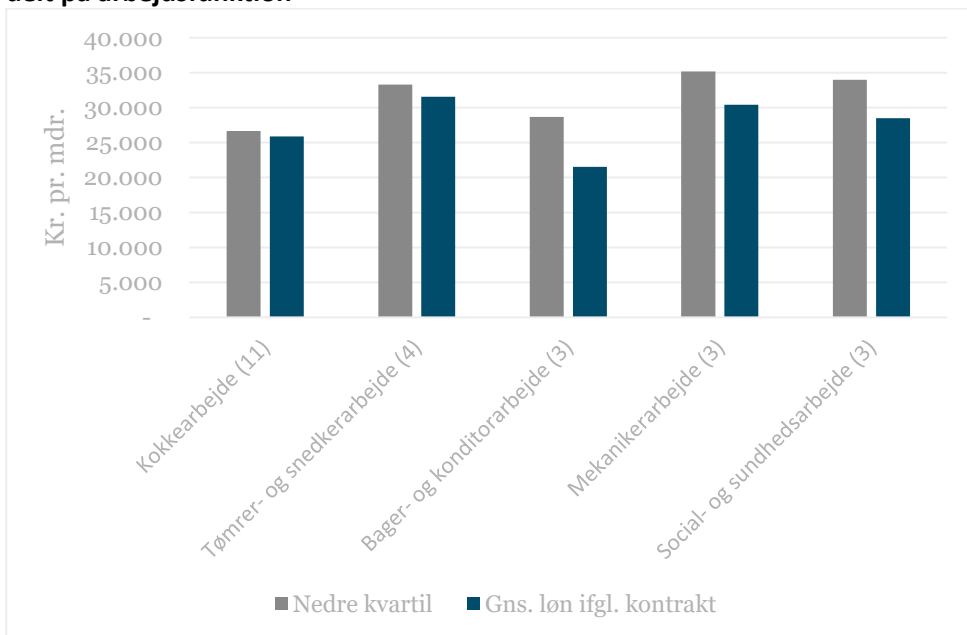
Anm.: Generelt bemærkes, at de statistiske oplysninger er behæftet med usikkerhed, da udlændingssystemerne er opbygget som journaliserings- og sagsstyringssystemer og ikke som egentlige statistiksystemer. Endvidere bemærkes, at der er tale om antal tilladelser og ikke personer. Det betyder, at den samme person kan indgå flere gange over tid i forbindelse med en ny ansøgning.

Kilde: Styrelsen for International Rekruttering og Integration

Lønniveau for positivlisten for faglærte

Figur 1 viser det gennemsnitlige aftalte lønniveau i ansættelseskontrakten sammenlignet med nedre kvartil for personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse med samme arbejdsfunktion uanset antal års erhvervserfaring. Der er kun medtaget tilladelser inden for de stillingsbetegnelser, hvor der er givet tre eller flere tilladelser.

Figur 1. Lønniveau for personer beskæftiget efter positivlisten for faglærte samt nedre kvartil for personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse fordelt på arbejdsfunktion

Note: Lønniveauet for personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse er opgjort som den standardberegne-
 nede timefortjeneste fra Danmarks Statistik. Den standardberegne-
 nede timefortjeneste udtrykker den lønindtægt, en løn-
 modtager modtager for hver time, lønmodtageren har aftalt at arbejde til normal sats, uagtet hvor mange dage lønmod-
 tageren er syg eller arbejder ud over det, som er aftalt. Standardfortjenesten er således fortjenesten fratrukket betalinger
 for overtid og fravær, og indeholder grundløn, genetillæg, personalegoder, uregelmæssige betalinger, pensionsbidrag,
 ferie- og søgnehelligdagsbetalinger samt den særlige feriegodtgørelse.

Den gns. løn ifgl. kontrakten er baseret på tilladelser i perioden 2019-2021. Tallene for 2021 er foreløbige og opgjort pr.
 19. august 2021.

Generelt bemærkes, at de statistiske oplysninger er behæftet med usikkerhed, da SIRIs udlændingssystemer er opbygget
 som journaliserings- og sagsstyringssystemer og ikke som egentlige statistiksystemer. Endvidere bemærkes, at der er
 tale om antal tilladelser og ikke antal personer. Det betyder, at den samme person kan indgå flere gange over tid i for-
 bindelse med en ny ansøgning.

n=24.

Kilde: Styrelsen for International Rekruttering og Integration.

Det bemærkes, at opgørelsen i figur 1 er forbundet med en ikke ubetydelig usikker-
 hed, da den bygger på et meget spinkelt datagrundlag. Der er givet 11 tilladelser
 for kokkearbejde, fire for tømrer- og snedkerarbejde og tre for henholdsvis bager-

og konditorarbejde, mekanikerarbejde og social- og sundhedsarbejde. Det samlede antal observationer er således kun på 24, og tilfældige udsving i de enkelte sager kan derfor have uforholdsmæssig stor betydning for en opgørelse af et gennemsnitligt lønniveau.

Videre tages forbehold for, at der er anvendt lønstatistik for 4. kvartal af 2020 til opgørelsen i figur 1. Tilladelser meddelt før dette er oplyst med udgangspunkt i tidligere lønstatistikker, ligesom tilladelser for 2021 er baseret på 2020-statistikken. SIRI skal efter planen modtage opdateret lønstatistik to gange årligt.

Udlændinge, der er beskæftiget efter positivlisten for faglærte, har i gennemsnit et lidt lavere lønniveau sammenlignet med nedre kvartil for personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse med samme arbejdsfunktion, når der ikke tages højde for antal års erhvervs erfaring, jf. figur 1.

Forskellen er størst for bager- og konditorarbejde (ekskl. industri) (ca. 7.100 kr./mdr.), social- og sundhedsarbejde på institutioner og hospitaler (assistenter) (ca. 5.500 kr./mdr.) samt mekanikerarbejde (landbrugs- og industrimaskiner) (ca. 4.800 kr./mdr.), mens den er lavest for kokkearbejde (ekskl. køkkenchefarbejde) (ca. 800 kr./mdr.) og tømrer- og snedkerarbejde (byggeri) (ca. 1.700 kr./mdr.).

Nedre kvartil udgør et gennemsnit af lønniveauet uanset antal års erhvervs erfaring for den enkelte person. Forskellen i lønniveauet for tilladelserne efter positivlisten og nedre kvartil generelt kan derfor være et udtryk for, at de udlændinge, som er beskæftiget efter positivlisten for faglærte, i mange tilfælde har kortere erhvervs erfaring end den gennemsnitlige person inden for stillingskategorien.

SIRI har manuelt gennemgået sagerne nærmere inden for de enkelte stillingskategorier, der er angivet i figur 1, for blandt andet at belyse nærmere, hvorvidt det generelt lidt lavere lønniveau end nedre kvartil kan henføres til lavere erhvervs erfaring blandt personer med tilladelse efter positivlisten for faglærte. På baggrund af gennemgangen følger nedenstående bemærkninger vedr. vurderingen af sædvanlig løn under hver brancheområde.

Kokkearbejde (11 sager)

I alle 11 sager ligger lønnen på niveau eller over nedre kvartil, når der tages højde for antal års relevant erhvervs erfaring. Inden for stillingskategorien ser det således ud til, at den lidt lavere løn blandt personer under positivlisten, der umiddelbart fremgår af figur 1, netop skyldes lavere erhvervs erfaring, da billedet ikke genfindes, når der tages højde herfor. I to ud af 11 sager har SIRI sendt sagen i høring i de Regionale Arbejdsmarkedsråd (RAR), som har vurderet lønnen sædvanlig.

Tømrer- og snedkerarbejde (fire sager)

I en enkelt sag er den tilbudte løn højere end nedre kvartil og dermed vurderet sædvanlig. I to øvrige sager har RAR haft sagen i høring, og RAR har vurderet lønnen sædvanlig. I den sidste sag har SIRI lagt til grund, at lønnen var sædvanlig, da ansættelsesforholdet var omfattet af overenskomst for faglærte, og da pågældendes

uddannelseskvalifikationer var vurderet af en dansk myndighed som svarende til en erhvervsuddannelse som tømrer.

Bager og Konditorarbejde (tre sager)

To af sagerne har ved en nærmere gennemgang af oplysningerne vist sig ikke umiddelbart at have arbejdsopgaver, der stemmer overens med stillingskategorien "konditor", der på daværende tid var opført på listen. Der er derimod tale om bagerimedhjælper. Det må således anses som en fejl, at der er meddelt opholds- og arbejdstilladelse på baggrund af det oplyste. De pågældende vil på den baggrund blive vejledt om, at de ikke kan forvente, at deres opholds- og arbejdstilladelser forlænges. I den sidste sag har sagen været sendt i høring i RAR, som har vurderet lønnen sædvanlig.

Mekanikerarbejder (tre sager)

I én sag ligger lønnen på niveau med nedre kvartil, når der tages højde for antal års relevant erhvervserfaring, og SIRI har på den baggrund vurderet, at lønnen er sædvanlig. I to øvrige sager har sagen været i høring i RAR, som har vurderet, at lønnen er sædvanlig.

Social- og sundhedsarbejde (tre sager)

I alle tre sager har SIRI vurderet, at lønnen er sædvanlig. SIRI har blandt andet lagt til grund, at der i de tre sager er tale om udlændinge, der er ansat i kommuner og dermed omfattes af overenskomsten for uddannede social- og sundhedsassistenter. Allerede idet der er tale om arbejde, som kræver dansk autorisation, kan det lægges til grund, at udlændingen har kvalifikationerne til at bestride stillingen.

Administrationen af positivlisten for faglærte

AUB-kravet

SIRI har oplyst, at langt størstedelen af afslagene, der er meddelt hidtil, skyldes manglende opfyldelse af AUB-kravet. Det er styrelsens indtryk, at det er vanskeligt for virksomhederne at gennemskue kravet, herunder hvorvidt de opfylder betingelserne på ansøgningstidspunktet.

Det praktikpladsafhængige AUB-bidrag opgøres årligt på baggrund af arbejdsgiverens opfyldelse af måluddannelsesratioen i det foregående år. Opgørelsen foretages om foråret hvert år. Hvis beregningsgrundlaget for arbejdsgiverens AUB-bidrag ændrer sig, efter arbejdsgiverens årsopgørelse er beregnet, efterreguleres arbejdsgiverens AUB-bidrag automatisk.

Positivlisten for faglærte er indrettet således, at det er på afgørelsestidspunktet, at arbejdsgiveren skal opfylde AUB-kravet. Konkret betyder dette, at det i et større antal sager vil være nødvendigt med flere høringer, hvilket forlænger sagsbehandlingstiden.

SIRI har i den forbindelse oplevet, at en virksomhed opfyldte betingelserne på ansøgningstidspunktet, men ikke på afgørelsestidspunktet, hvorfor SIRI måtte meddele afslag i den konkrete sag.

Høring af de Regionale Arbejdsmarkedsråd

I forbindelse med etableringen af positivlisten for faglærte blev det besluttet, at RAR's viden om danske løn- og ansættelsesvilkår systematisk skal inddrages i SIRI's administration af ordningen. SIRI er således forpligtet til at underrette RAR om sager, hvor der er meddelt tilladelse efter ordningen. Underretningerne skal danne grundlag for, at RAR og SIRI regelmæssigt mødes og drøfter udviklingen af bl.a. antallet af meddelte opholdstilladelser efter positivlisten for faglærte. Styrelsen kan endvidere anmode RAR om en udtalelse om, hvorvidt løn- og ansættelsesvilkår er sædvanlige.

SIRI har afholdt fire møder med RAR med henblik på at drøfte udviklingen af ordningen. Grundet det begrænsede antal opholdstilladelser meddelt efter ordningen, har udbyttet af møderne hidtil været begrænset.

Sagsbehandlingstid

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for ansøgninger efter positivlisten for faglærte i perioden januar – august 2021 var på 140 dage. I august alene var sagsbehandlingstiden på 168 dage. Den lange sagsbehandlingstid er bl.a. et udtryk for, at både sagsbehandlere og brugere skal lære ordningen at kende. Målgruppen for

ordningen har ikke tidligere kunne anvende udenlandsk arbejdskraft fra tredjelande, og der opleves en højere grad af mangelfulde ansøgningskemaer end ved andre ordninger, hvilket er medvirkende til at øge sagsbehandlingstiden.

Derudover bemærkes det, at SIRI på tværs af alle erhvervsordningerne har en ekstraordinær lang sagsbehandlingstid bl.a. grundet omstændigheder relateret til Covid-19. Sagsbehandlingstiden for behandling af ansøgninger efter positivlisten for faglærte overstiger dog sagsbehandlingstiden for alle andre sagstyper, med undtagelse af Start-Up Denmark.

Input fra arbejdsmarkedets parter

Udlændinge- og Integrationsministeriet har forud for udarbejdelsen af evalueringen af positivlisten for faglærte afholdt møder med repræsentanter for arbejdsmarkedets parter for at få indblik i eventuelle implementeringsvanskeligheder, uhensigtsmæssigheder og forslag til udvikling af ordningen.

AUB-kravet

Ministeriet er i den forbindelse blevet gjort opmærksom på, at virksomheder, der ikke er knyttet til en erhvervsuddannelse, kan have meget vanskeligt ved at anvende positivlisten for faglærte. En virksomhed skal godkendes som praktikplads for at kunne tage elever. For at blive godkendt som praktikplads skal en virksomhed leve op til en række specifikke krav, der er knyttet til den relevante erhvervsuddannelse. For kokke gælder det eksempelvis, at eleven i praktiktiden skal være beskæftiget med arbejdsopgaver, der bl.a. omfatter tilberedning og anretning af køkkenets grundrepertoire (varme og kolde retter). Restauranter med et meget smalt grundrepertoire, eksempelvis sushirestauranter, har således vanskeligt ved at blive godkendt som praktikplads.

Det er derudover blevet fremhævet over for Udlændinge- og Integrationsministeriet, at nyetablerede virksomheder ikke kan anvende ordningen, da opfyldelse af AUB-kravet sker på baggrund af en bagudrettet opgørelse og dermed et tidspunkt, hvor den nyoprettede virksomhed muligvis endnu ikke eksisterede. Det bemærkes i den anledning, at der eksplicit i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget, der danner grundlaget for positivlisten for faglærte, er taget stilling til, at denne gruppe af virksomheder ikke skal være omfattet af ordningen. Det samme gælder for enkeltmandsvirksomheder og virksomheder med op til samlet set to fuldtidsansatte. Det konstateres således i forarbejderne, at ordningen alene skal kunne anvendes af arbejdsgivere, der havde en måluddannelsesratio i det senest opgjorte bidragsår, og dermed lever op til sine samfundsmæssige forpligtelser til uddannelse af elever, hvorfor de nævnte grupper ikke er omfattet af ordningen.

Udlændinge- og Integrationsministeriet er endvidere blevet gjort opmærksom på, at der kan være virksomheder, som sædvanligvis opfylder AUB-kravet, men som kan være ramt af forbigående omstændigheder, der medfører, at virksomheden midlertidigt ikke opfylder kravet og dermed ikke kan anvende positivlisten for faglærte til at rekruttere udenlandsk arbejdskraft. Covid-19 situationen har udfordret flere virksomheder, og det kan således overvejes, om det er hensigtsmæssigt, at AUB-kravet alene kan opfyldes ved, at virksomheden havde en måluddannelsesratio og ikke skulle betale merbidrag i det senest opgjorte bidragsår, frem for eksempelvis to ud af de seneste tre bidragsår.

Listen over stillinger på minimum faglært niveau

Til positivlisten for faglærte er knyttet en liste over arbejdsfunktioner på arbejdsmarkedets balancen med stillinger på minimum faglært niveau. Listen fremgår af bilag 1 til udlændingeloven. Størstedelen af stillingerne er indsat på listen, fordi andelen

af faglærte inden for stillingsbetegnelsen er på 75 pct. eller højere. De resterende stillinger på listen er indsat ud fra andre hensyn. Det kan overvejes, om listen skal udvides med yderligere stillingsbetegnelser. DA har fremsendt en liste over arbejdsfunktioner, hvor der inden for de seneste seks rekrutteringssurveys har været mindst 3 surveys med en forgæves rekrutteringsrate på 20 pct. eller derover, og som DA derfor foreslår optaget på listen.

1. Tjenerarbejde (513100)
2. Salgsarbejde i butik (522300)
3. Social- og sundhedsarbejde på institutioner og hospitaler, medhjælpere (532110)
4. Social- og sundhedsarbejde privat, medhjælpere (532120)
5. Produktions- og væksthusholdningsarbejde (611310)
6. Arbejde med dyrkning af plantevækst og opdræt af dyr (613000)
7. Brolægningsarbejde (711220)
8. Stuktørarbejde (711410)
9. Arbejde med tagdækning (712100)
10. Arbejde med gulv- og klinkelægning (712200)
11. Møbelpolstrerarbejde (753400)
12. Monteringsarbejde af elektrisk og elektronisk udstyr (821200)
13. Lastbilchauffører (8332)
14. Entreprenørmaskinførerarbejde (834300)

Fast track

Den relativt lange sagsbehandlingstid for ansøgninger om opholdstilladelse efter positivlisten for faglærte er et problem. Derfor kan det overvejes, om der skal etableres en fast track-ordning med mulighed for hurtig jobstart, som kan anvendes af certificerede virksomheder. Det kan således overvejes at etablere en ordning, som minder om den allerede eksisterende fast track-ordning, men hvor betingelserne for at blive certificeret er tilpasset betingelserne på positivlisten for faglærte. Det vil dermed fortsat alene være virksomheder, der lever op til deres samfundsmæssige forpligtelser for uddannelse af elever, der kan rekruttere tredjelandsborgere til det faglærte arbejdsmarked.

En mulig model kunne være, at virksomheden skal opfylde sine AUB-forpligtelser på ansøgningstidspunktet for certificeringen. Det skal i denne forbindelse overvejes, om en certificeringen fx vil skulle begrænses til bestemte arbejdsfunktioner, som virksomheden i forvejen har personer ansat i fx mhp. en vurdering af, om virksomhedens løn- og ansættelsesvilkår kan betragtes som sædvanlige efter positivlisten for faglærte. En certificeret virksomhed vil herefter få adgang til en hurtig og fleksibel jobstart, ligesom man kender det fra den nuværende fast track-ordning. Efterfølgende vil SIRI skulle behandle ansøgningerne og kontrollere, at alle betingelser er opfyldt.

Afrunding

Det fremgår af finansloven for 2020, at aftalepartierne er enige om, at positivlisten skal evalueres årligt de første fem år. Der lægges op til, at evalueringen danner grundlag for en drøftelse mellem aftalepartierne om, hvorvidt der er behov for justeringer af ordningen.

Næste evaluering udsendes efteråret 2022.